

Kültür Bakanlığı'nın 122 tablosu kayıp

BAHAR TANRISEVER

ANKARA - Kültür Bakanlığı'nın çeşitli koleksiyonlarında yer alan, aralarında ünlü ressamların başyapıtlarının da bulunduğu paha biçilemez değerdeki 122 tablonun kayıp olduğu ortaya çıktı. Kamu kurum ve kuruluşlarına geçici olarak verilen çok sayıda eserin de kaybolduğunun saptanması üzerine, Güzel Sanatlar Genel Müdürü Mehmet Özel ve ekibi hakkında soruşturma açıldı. Kayıp eserlerin maddi değerinin milyarlarca liraya ulaştığı bildirildi.

Kültür Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın bir yıldan beri gizlenen raporu, paha biçilemeyen sanat eserlerini korumakla görevli Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ndeki usulsüzlükleri ortaya koydu. Müfettişler, devlet kurumlarındaki tabloların, 1980 yılındaki protokol gereği Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne devredilmesinden sonra kaybolmaya başladığını belirledi. Türkocağı ve Milli Kütüphane koleksiyonları, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü demirbaşına kayıtlı eserler ve çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına geçici olarak verilen eserler

hakkında yürütülen soruşturma sonucu, kayıp tablo sayısı 122 olarak hesaplandı. Başbakan Bülent Ecevit'in annesi Nazlı Ecevit'e ait, 46x61 boyutlarındaki yağlıboya "İstanbul'da Lodos" adlı eser de kayıplar listesine geçti.

Kayıp tablolar için Güzel Sanatlar Genel Müdürü Mehmet Özel'in sorumluluğuna işaret eden rapora göre, Milli Kütüphane koleksiyonundan genel müdürlüğe verilen eserlerden 17'si kütüphaneye geri dönmedi. Ünlü ressam Hoca Ali Rıza'ya ait 9 tablonun da aralarında bulunduğu eserlerin ne

rede olduğu belirlenemedi. Bulunmayan, birbirinden değerli diğer 8 yağlıboya tablo şöyle:

"Feyhaman Duran-Yemişler, Halil Paşa-Mısır'dan Manzara, Mehmet Ali Laga-Karlı Peyzaj, İbrahim Safi-Mevlevi Natürmort, Turgut Zaim-Pakistanlı Kız, İsa Ruhi Koray-Akçakoca, Selahattin Teoman-Nakkaş Osman Minyatürü, Hikmet Onat-Kurbağlıdere."

Milli Kütüphane koleksiyonuna ait olan, ancak Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nce geçici olarak verildiği Dışişleri Bakanlığı'nda bulunamayan

yağlıboya eserler şöyle: "Cevat Erkul-Bağdat Köşkü'nde ve Eflatun Köprü, Metin Eroğlu-İstanbul Sokakları, Müşerref R. Köktürk-Kabaklı Kız, Ö. İstemi Hatipoğlu-Saimi Kadında Akşam, Saniye Fenmen-Kompozisyon, Seyfettin Toray-Laleler, Orhan Kılıç-Gelibolu."

Ayrıca Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü demirbaş defterine kayıtlı olan ve yine Dışişleri Bakanlığı'na geçici olarak verilen ve daha sonra bulunamayan 18 eser şöyle: "Şeref Akdik, Arif Kaptan ve Çoban Ressam'ın (Süleyman Şahin) 1'er, Şevket Dağ'ın 2 adet isimli tablosu. Nevzat Akoral-Güvercinlik, Osman Zeki Oral-Ağaç, Müşerref Aktürk-Edirne Selimiye Camii, Ayla Hungen Seli-Ankara'da Şubat, Eşref Üren-Güzelhisar'dan Tepeleler, Ünsal Teker-Çatanalar, Şamil Agun-Turuncu, Tahsin-Manzara, Şamil Agun-Kompozisyon, Ümit Sarıalan-Bir Kış İkindisi Üzerine Çeşitlemeler, Mehmet Güler-Gülbaşı'nda, Arif Kaptan-Vazoda Tek Gül."

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü demirbaş esas defterine kayıtlı olan 5 tablonun da kayıp olduğu belirlendi. Buna göre, Vedat Tonca'nın "Atatürk Portresi", "Kenan Evren Portresi" ve "MGK" adlı eserleri ile Fikret Otyam'ın "Lambalı Çiçek" ve Turgay Aziz'in "Kompozisyon" adlı eserleri bulunamıyor.

Genel müdürlüğün geçici olarak çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına verdiği, ancak bu kurumlarda daha sonra bulunamayan eserler de şöyle:

"Cemil Karababa-Portre, Celal Uzel-Kemerli Çarşı, Feyha Özsoy-Şafakla Gelen, İ. Necdet Erzen-Didupus, Mehmet Sabır-Milisler, Mehmet Yüceltürk-Zafer, İsmet Yurtseven-Kayalar ve Deniz, Tiraje Dikmen-Kompozisyon."

Türkocağı koleksiyonundan rekor sayıda, toplam 68 eserin kayıp olduğu ortaya çıktı. Yağlıboya, suluboya, desen, mukavva ve gravür tekniğiyle yapılan eserlerden 15'inin eski Türkçe imzalı, 9'unun imzasız olduğu kaydedildi. Bazılarının imzası da okunamayan eserler şöyle:

"Sait Yaya-Blok Yazı, General Halil-Göksu Deresi, Ali Sami Boyar-Natürmort, Nüşet Tüzünalper-Peyzaj ve Natürmort, Kerim Kayhan-Figür, Foto Naim-Atatürk, Numan Pura-Peyzaj, Nurullah Berk-Natürmort, Kemal Gökadın-Peyzaj, Şerif Baykurt-Peyzaj, Malik Aksel-Ortaoyunu, Rafet Başokçu-Kedi, Kemal Özgen (isimsiz), Nurettin Manyaz (isimsiz), Eşref Üren-Ankara Evi, Şevket Dağ-Cami İçi, Selahattin Taran (isimsiz), Leon Canbetta-Gravür, Hamit Görele-Peyzaj, Mustafa Tömekçe-Harmanyeri Peyzajı, Müfide Argüden-Peyzaj, Mustafa Asher-Pazarda, Şinasi Minber, Civan Yan-Büyüka'dan Peyzaj, Seyfettin Toray-Natürmort, Arif Kantan-Peyzaj, Hasan Vecih-Natürmort, Hamit Görele-Portre, K. Arıkan-Peyzaj, Cemal Karakucak-Peyzaj, Hulusi Ercan-Rumelihisarı Mezarlığından, A. Tayp-Semerkan'tan, A. Avni Çelebi-Natürmort, Turgut Atalay-Natürmort."

Güzel Sanatlar Genel Müdürü Mehmet Özel ise kayıp tabloların çoğunun bulunduğunu ileri sürdü. Kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik araştırmalar sonucunda kayıp tablo sayısının 122'den 8 ya da 10'a indirildiğini iddia eden Özel, bu yönde araştırmaların da sürdüğünü söyledi.

Küresel ısınma tehdit ediyor

■ Baştarafı 1. Sayfada

santimetre arasında bir yükseklik kazandıracağını, alçak kıyıların sular altında kalacağını, buzulların yavaş yavaş eriyeceğini iklim tezleri olarak ciddi biçimde tartışıldığını kaydettiler. Bu ısınmaya bağlı olarak Türkiye'de de Akdeniz bölgesinin Kuzey Afrika'nın kurak ve yağışsız ikliminin etkisine gireceği, Karadeniz bölgesinin Akdeniz bölgesi iklimine sahip olacağı, bitki örtüsünün dönüşeceği ve pamuk yetiştirileceği de tartışılan tezler arasında yer alıyor.

Meteoroloji İşleri Genel Müdür Vekili Recep Yılmaz ve Jeomorfolog-İklim Bilimci Dr. Murat Türkes, Türkiye ve dünyanın kuzey yarıkürsünde son yıllarda yaşanan rekor sıcaklıkların küresel ısınmayla bağlantısını Cumhuriyet'e değerlendirdiler.

Uzmanlar, Sanayi Devrimi'nden, özellikle de 20. yüzyılın başlarından itibaren atmosferin büyük bir hızla ısındığına işaret ederek bugün tam anlamıyla küresel ısınmadan söz edilebileceğini, bunun doğuracağı olumsuzlukların tüm dünyayı tehdit ettiği görüşünde birleştiler.

Buzul arası dönem

Recep Yılmaz, ilk çağlardan bu yana iklimde büyük değişiklikler olduğunu, dünyanın buzul ve buzul arası devirleri yaşadığını anlatırken, bugün yaşanılanın da "buzul arası devir" olduğuna işaret etti. Atmosferin, Sanayi Devrimi ile başlayan teknolojik gelişmenin, doğanın tahrip edilmesi yönünde kullanılması sonucu ısındığını belirten Yılmaz, "Kentleşme, atmosfere verilen çeşitli gazlar, çevrenin (denizler, ormanlar, flora ve fauna) kirlenmesi ve atmosferde oluşan sera gazı sonucu sinoptik (iklim) sistemlerin yer değiştirmesi bu ısınmayı oluşturan faktörlerin ilk akla gelenleridir" dedi.

Küresel ısınma konusunda iklim bilimcilerin bazı senaryoları bulunduğunu anlatan Yılmaz şu bilgileri aktardı:

"Önümüzdeki yüzyıl içinde sıcaklığın 0.5 ile 3.5 derece artacağını ve bunun denizlerde 15-95 santimetre bir yükseklik kazandıracağını, alçak kıyıların mutlak sular altında kalacağını, bu ısınmaya paralel olarak ekosistemlerin güneyden kuzeye doğru hareket edeceğini ileri sürüyorlar. Buzulların yavaş yavaş erimesi ve denizlerde yükselme gibi faktörlerin ortaya çıkabileceğini düşünüyoruz. Bunlar bilim adamları

ınca ortaya atılan tezler. Bu durumda Karadeniz'de pamuğun yetişeceğini, Akdeniz'deki ekonun daha da kuzeye kayacağını, canlıların uzun süreçte mutlaka yer değiştireceği, Afrika sıcaklığının da Akdeniz bölgesine doğru geleceği bilim adamlarınca dile getiriliyor. Eğer bu gidişe, bu tahrifata son verilmezse bunlar olacaktır. Bunlar ka-

çınılmaz son olarak görülüyor."

Murat Türkes de ısınmanın esas olarak, ormansızlaştırma, fosin (kömür) yakıtları, sanayi kirlenmeleri ve bilinçsiz arazi kullanımından kaynaklandığını söyledi. İnsan kaynaklı sera gazları nedeniyle her yıl doğal karbon döngüsünün dışında 3 milyar ton karbonun atmosfere verildiğini belirten

Türkes, bunun önlenmesi gerektiğini kaydetti. Türkes, "Önemlerin en önemlisi, bir kere fosin yakıtları daha az kullanmak. Bunun kullanımından kısa sürede vazgeçemiyorsanız, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının yerini almasına çabalamanız gerek. Enerjiyi daha verimli kullanabilmek; en önemli potansiyel bu. Birim yakıt başına daha fazla elde etmek. Aslında enerji tasarrufu potansiyeli var ama... bunu değerlendirmesiz hep potansiyel olarak kalır" diye konuştu.

Türkes, ulaştırmada toplu taşımacılığın, raylı sistemlerin, deniz yolunun kullanılmasını sağlamanın, hem hükümetler düzeyinde hem de bireysel düzeyde alınabilecek önlemlerin bu konuda katkı sağlayacağını altını çizdi. İnsanoğlunun kendi yarattığı ve fazladan atmosfere verdiği sera gazlarıyla birlikte iklim değişikliğine neden olduğunu söyleyen Türkes, bu değişikliğin geçmiş jeolojik zamanlara göre çok daha hızlı olduğunu vurguladı. Türkes, "Geçen 10 bin yılda küresel ortalama yüzey hava sıcaklıklarındaki değişim yaklaşık 1 santigrat derece. Ama Sanayi Devrimi'nden beri hatta geçen yüzyılın başından bu yana sadece 100 yıl içinde meydana gelen değişim 0.5 ile 0.8 santigrat derece arasında" bilgisini verdi.

İklim değişikliklerinin buzul dönemlerinde kutuplardan ekvatora, buzul arası dönemlerde ise ekvatorlardan kutuplara doğru gerçekleştiğini anlatan Türkes şu değerlendirmeyi yaptı: "Şu anda bir buzul arası dönemde olduğumuz kabul edilir. Bunu, insanın neden olduğu küresel ısınma ile birlikte tutarsanız, bizi bekleyen en büyük tehlike iklim kuşaklarının bugünkü yerlerinden belki 100-150 kilometre ekvatorlardan başlayarak kutuplara doğru yer değiştirmesidir. Bunun çok önemli ekolojik etkileri söz konusudur. Fauna ve flora bir yaşam savaşı veriyor. Yeni iklim koşullarına uyum gösterebilenler yaşamlarını sürdürebilecekler. Bir kısmı iklim kuşakları ile yer değiştirecek, onların da uyum gösterenleri hayatta kalacak. Bunların büyük bölümü bu koşullara ayak uyduramayacaklar."

Geçmiş jeolojik zamanlarda değişimin uzun süreli olması nedeniyle canlıların adaptasyon sürecinin daha uzun olduğunu ve uyum gösteren canlı türünün de fazla olduğunu belirtir Türkes, bugün bu değişim çok hızlı olduğundan dolayı, canlı yaşamı üzerindeki etkilerinin daha güçlü olacağını da altını çizdi.

Marmara'dan başlayarak tüm yurdu etkileyecek

Sıcaklık azalacak

Haber Merkezi - Aşırı sıcaklar yurdun iç ve doğu bölgelerinde etkisini sürdürüyor. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden yapılan açıklamaya göre, dün bazı bölgelerde rekor sıcaklıklar kaydedildi. Açıklamaya göre bugün Marmara Bölgesi'nde başlayacak sıcaklık düşüşleri, yarıdan itibaren bütün bölgelerde hissedilecek.

Özellikle yurdun iç ve doğu bölgelerinde 40 derecenin üzerinde seyreden hava sıcaklıkları hayatı olumsuz yönde etkiledi. Şanlıurfa'da 47, Amasya ve Tokat'ta 45, Merzifon'da 44, Çorum ve Elazığ'da 43, Malatya, Kırıkkale ve Çankırı'da 42, Ankara'da 41, Gümüşhane ve Kırşehir'de 40, Yozgat'ta 38 dereceye ulaşan hava sıcaklığı değerleri, rekor olarak kaydedildi.

Konu ile ilgili olarak bir açıklama yapan Meteoroloji Genel Müdürlüğü, bugünden itibaren Marmara Bölgesi'nde başlayacak sıcaklık düşüşlerinin bütün yurtda etkili

olacağını ve sıcaklığın yarıdan itibaren tüm yurtda mevsim normallerine döneceğini bildirdi. Açıklamada bugün Marmara'nın kuzey ve doğusu ile Batı Karadeniz'de sağanak yağış bekleniyor. Yağışların yarın Marmara'nın doğusu ile Karadeniz ve İç Anadolu'nun kuzey kesimlerinde görüleceği tahmin ediliyor.

Şanlıurfa'da sıcaklık 47 derece, nem oranı ise yüzde 13 olarak ölçüldü. Şanlıurfa'da sıcaklar nedeniyle Devlet ve SSK hastanelerine başvuruların sayısında yüzde 50 oranında artış olduğu, başvuruların çoğunluğunu yaşlıların oluşturduğu bildirildi. Aşırı sıcaklardan bunalan vatandaşlar Fırat Nehri kenarındaki ağaçlık alanları doldururken kent merkezinde cadde ve sokaklar boşaldı.

Eskişehir'de, 2 gündür yaşanan aşırı sıcaklar günlük yaşamı olumsuz etkiliyor. Eskişehir'de vatandaşlar, öğle saatlerinde dışarı çıkmazken hafta sonunu ise piknik alanlarında geçirdiler.

Konya, Antalya ve Tekirdağ'da hektarlarca alan yandı

Yangınlar sürüyor

Haber Merkezi - Mevsim normallerinin üzerinde seyreden hava sıcaklıkları nedeniyle sayıların artışı görülen orman yangınları dün de yurdun çeşitli bölgelerinde etkili oldu.

Konya'nın Seydişehir İlçesi yakınındaki Ağaçtepesi mevkiinde, bilinmeyen bir nedenle orman yangını çıktı. Konya Valisi Ahmet Kayhan, yangın bölgesindeki incelemelerinin ardından söndürme çalışmalarına Antalya'dan gelen iki helikopter ve bir uçağın da katıldığı yangında, ilk belirlemelere göre, 30 hektar köknar, sedir ve karaçamdan oluşan orman alanının yandığını söyledi. Konya'nın Derbent İlçesi'ne bağlı Değiş Köyü yakınında çıkan orman yangınında ise 53 dönüm meşelik alan yandı.

Antalya'daki Olimpos Milli Parkı'nda orman yangını çıktı. Orman Bölge Müdürlüğü yetkililerinden alınan

bilgiye göre, saat 16. 00'da bilinmeyen nedenle başlayan yangına, 4 söndürme ekibi ile 2 helikopter müdahale etti. Tekirdağ'ın Şarköy İlçesi'nde, anız yakılması sonucu çıkan yangında, 2 dönüm meşe ormanı yandı. Alınan bilgiye göre, Ulaman Köyü Seymenler mevkiinde, Salih Gümüş (47) aldı çiftçi, ormana bitişik tarlasında kuru otları temizlemek için anız yaktı.

Kıvılcımların orman alanına sıçraması sonucu çıkan yangın, Şarköy ve Keşan Orman İşletmesi'ne bağlı yangın söndürme ekipleri, köylüler ve helikopterlerle kontrol altına alınarak söndürüldü. Yangında, 2 dönüm orman alanının tahrip olduğu, soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi. Orman Bakanlığı, yurdun çeşitli yerlerinde önceki gün çıkan 11 orman yangınında 10.17 hektar orman alanının tahrip olduğunu bildirdi.